

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי ד' טבת תשע"ט | דף היומי בבלי: חולין טו.
דף היומי בהלכה: מסעיף ז' עד תחילת סימן ש"מ.
מוסר: חובת השמירה מתחילת פרק י' עד אות י' "שלא יתרגש".
קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'.

הדף היומי בהלכה

לאיזו ספינה מותר להיכנס בשבת?

אבל ספינה השטה במים ואינה קשורה, אסור להיכנס לתוכה, מפני שהיושב בה נראה כאילו שט בעצמו במים, ועובר על גזירת חכמינו ז"ל שאסרו לשוט במים בשבת.

[שו"ע שלט, ז, ומשנ"ב לה רלז]

ספינה העוגנת על קרקעית הים, ואינה שטה כלל, מותר להיכנס לתוכה בשבת. ואם היא קשורה בחבל, שראשו האחד קשור לספינה, והשני ליבשה, כדרך ספינות העוגנות בנמל - מותר להיכנס לתוכה בשבת אפילו אם אינה נחה על קרקעית הים, ונעה מעט במים.

הדף היומי בהלכה

האם מותר להיכנס בשבת לספינה שהגויים מתעתדים להשיטה בשבת?

במשך כל זמן 'בין השמשות' של כניסת השבת - רשאי להישאר בה אף כשמיטיים אותה בשבת, משום שזוהו ביתו, ואינו נראה כשט בשבת; ורשאי להסתובב בכל רחבי הספינה, אבל אסור לו לעבור מספינה לספינה.

[משנ"ב שלט, לו]

בהמשך לאמור: ספינה שמותר להיכנס לתוכה בשבת - אם ידוע שהגויים מתעתדים להשיטה בשבת, אסור לישראל להיכנס לתוכה ולשהות בה בעת השטתה. אבל אם נכנס לתוכה בערב שבת, ו'קנה שבייתה' בה, כלומר, שישב בה

הדף היומי בהלכה

האם מותר לשוט בספינה בשבת לצורך מצוה?

וכל האמור להיתר, הוא רק בתוך ה'תחום', אבל מחוץ לתחום אסור לכל הדעות לשוט אף לצורך מצוה, או לצורך מניעת נזק.

[משנ"ב שלט, לו, וראה עוד שם; ביאורים ומוספים דרשו, 38]

האיסור להיכנס לספינה בשבת ולשוט בה (כנ"ל) - יש אומרים שהוא אף לצורך מצוה, או לצורך מניעת נזק כספי רב. ויש שנראה מדבריהם שלצורך מניעת נזק כספי גדול ודאי - מותר.

ויש אומרים שלצורך מצוה שזמנה חולף, כגון תקיעת שופר, או לצורך מניעת נזק כספי גדול ודאי - ניתן להקל ולשוט בספינה בשבת.

"לאחרונה ישבתי בשיעור תורה, ושמעתי שהמגיד שיעור מקריא את דברי הגמרא 'כל האומר אין ערלה בחוץ לארץ לא יהיה לו נין ונכד'. ממש הזדעזעתי, כי הרגשתי שזה נאמר עלי"

שאלה מרתקת שהגיעה לאחרונה אל שולחנו של מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א

התקשר אלי מחו"ל קרוב משפחה שאינו שומר תורה ומצוות וסיפר לי על עץ פירות הגדל בחצרו, והוא יודע שיש איסור לאכול מזה בשנים הראשונות, ועניתי לו שזה רק בארץ ישראל והוא יכול לאכול. והנה עכשיו שמעתי את דברי הגמרא ואיני מוצא מנוחה לעצמי, כי אני מרגיש שדברי הגמרא התקיימו בי ממש, כי מפורש בגמ' שמי שמזלזל באיסורי ערלה בחוץ לארץ לא יהיה לו נין ונכד, ונפשי בשאלתי מה אפשר לעשות, שלא אהיה בכלל אנשים שעליהם זה נאמר בגמרא. ענה לו רבינו: "באמת עשית לא בסדר, אבל אל תדאג, אפשר לעשות תשובה על כל העבירות, תחזור בתשובה כדן ובעז"ה יהיו לך נכדים", ובירכו. פני האיש ארו והוא יצא בשמחה לעשות כדברי רבינו.

(דברי שיח)

בימים האחרונים הגיעה אל שולחנו של רבינו מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א שאלה מרתקת ולא מצויה. אל חדרו נכנס יהודי מבוגר שחזותו העידה עליו שאינו תלמיד חכם מופלג אך קובע עיתים לתורה ושומר מצוות, ובפיו שאלה. יש לנו בן יחיד - מספר האיש, שנולד אחרי אחרי הרבה שנות ציפיה וקושי גדול. עברנו הרבה עד שזכינו לילד, והבן התבגר וב"ה נישא לפני כמה שנים, אבל עוד אין לו ילדים, וגם אצלו יש הרבה קשיים. ישבתי אני עם רעייתי וחשבתי מה יכולה להיות הסיבה שאנו כ"כ סובלים בענין זה של ילדים, אצלנו ואצל בנו. והנה לאחרונה ישבתי בשיעור תורה, ולמדו מסכת קידושין, ושמעתי שהמגיד שיעור מקריא את דברי הגמרא בדף לט א. 'כל האומר אין ערלה בחוץ לארץ לא יהיה לו נין ונכד (ועי' פנים יפות ויקרא יט כג טעם נפלא בזה), וממש הזדעזעתי, כי הרגשתי שזה נאמר עלי. והרהרתי הרבה במעשי ונזכרתי כי לפני שנים רבות

לפתע בשעת הניתוח עלה לו לחץ הדם עד שנכנס לסכנת חיים. המצב היה קריטי, בהיכל הישיבות הרבו בבקשת רחמים. לאט לאט מצבו השתפר ולאחר כמה שבועות שב לאיתנו

"אל תרגזו בדרך" - רבי שלום שבדרון זצ"ל מספר על ביקורו אצל הצדיק הפלאי מירושלים, ועל הדבר שסיכן את חייו של הגה"צ רבי אליהו לאפיאן זצ"ל בעיצומו של ניתוח עיניים

וויסט איר? ספרתי על האיש ודבריו. רבי אליהו שמע ושתק. המשיך רבי שלום וסיפר: ומה סיבת הסכנה הרפואית שרבי אליהו היה נתון בה אז? הוא נכנס לחדר ניתוחים לצורך ניתוח עיניים, ולפתע בשעת הניתוח עלה לו לחץ הדם ומחמת כך עינו האחת פקעה (התעוור בה) עד שנכנס לסכנת חיים. המצב היה קריטי, בהיכל הישיבות הרבו בבקשת רחמים. לאט לאט מצבו השתפר ולאחר כמה שבועות שב לאיתנו. ד"ר טיכו - רופא עיניים, שהיה המנתח, התנצל: "מה אנחנו אשמים שלחץ הדם עלה. עשינו בדיקות כמה ימים רצופים והכל היה בסדר, ועכשיו אנחנו עדיין מחפשים את הסיבה הפתאומית, ולא מוצאים. לחץ הדם שלו תקין, ומשום מה רק בשעת הניתוח התרחש שינוי מפתיע".

תשמעו, לאחר כמה שנים עבר רבי אליהו ניתוח נוסף על עיניו, והכל עבר בשלום. נכנסנו לביקורו אני וידידי הגה"צ רבי הירש פאליי, הוא שכב רגוע ושלו ופניו מאירות. במהלך הביקור, כשחיוך נעים מרחף על פניו אמר לנו: "אתם ודאי זוכרים שבניתוח על העיניים הייתי בסכנה גדולה. סיבת הדבר, כי לפני שעליתי על מטת הניתוחים, חשבתי, הלא כעת דנים אותי למעלה, א"כ צריך לעשות תשובה, התחלתי לחשוב על מעשי בעבר, ואני זוכר את הכל בפרוטרוט - מעת שהייתי ילד בן שנים עשרה עד עכשיו (ר' אלי' היה אז בן שמונים), וכיון שחשבתי על כל העבר מובן שלחץ הדם גבר... לכן, בניתוח זה, נזהרתי ולא חשבתי כלל, וב"ה הכל עבר בשלום"...

(גיליון 'אגעדאנק' מקץ תשע"ט מתוך 'להגיד')

סיפר הגה"צ רבי שלום שבדרון זצ"ל: איש היה בירושלים, אבו דאוד ז"ל, כך היה שמו. רבים דיברו על צדקותו ושחרו לפתחו לשמוע את דבריו. אמרו לו את שם האב, שם האם והגיל, והוא פשוט התחיל להגיד ולגלות נסתרות. דמות נדירה. הלכתי למעונו בהזדמנות מסויימת, היה זה כאשר הגאון הצדיק רבי אליהו לאפיאן היה חולה מאד. לא רציתי ללכת לאבדו דאוד, אבל ידידי רבי לייב פרידמן הכריע שהאיש צדיק, לכן הסכמתי ללכת יחד לאיש הצדיק הנ"ל. יצאנו יחד אני ור' לייב פרידמן זצ"ל. בדרכנו, פניתי לר' לייב ואמרתי בפסקנות: שמע נא, אני מתכוון בקרוב לנסוע לחו"ל, אף אחד לא יודע מהסיפור, רק סוכן הנסיעות עמו שוחחתי. עכשיו גם אתה יודע. אם 'אבו דאוד' יידע על הנסיעה - יש בו ממש, ואם לאו - אין בו ממש. לדידי - זה יהיה האות והמופת.

נכנסנו. אמרנו את השם שלי. אבו דאוד הרים את העיניים, הגביה את ידו ושאל: "כבודו חושב לנסוע רחוק מעבר לימים?..." המשיך לדבר על עוד כמה ענינים שאין מקומם כאן. אח"כ הזכרנו את שמו של רבי אליהו לאפיאן, והוא החל לפרוש על השולחן בקצרה, את ההסטוריה של חייו, ואף פירט באיזה מוסד הצליח במשרתו והיכן לא, אח"כ המשיך ואמר כי להבנתו שורש נשמתו מצדיק פלוני. ולפתע הרים את קולו ביראה: "הוא יהלום שאין בו פגם. עד לפני זמן מה היה בו פגם אך תיקן גם את זה. הוא בסכנה! (בצעקה) אבל הוא עוד יאריך ימים כיון שהשכין שלום בין איש לאשתו"..." דברי האיש.

רבי אליהו התרפא באותה שעה, ועוד חזר להרביץ תורה. כאשר שב לאיתנו, העזתי ושאלתי: האם רבינו השכין שלום לאחרונה בין איש לאשתו? הביט עלי ר' אליהו בהתפעלות: "רוח הקודש הרי אין היום, מנין לך דבר זה? פון וואנעט

פעם אחת לאחר ש"הענייה של יום שלישי" הלכה לישון, נכנסו אבא והחברותא שלו והתיישבו ללמוד. הקולות הגיעו לאוזני הגברת. "שקט! אתם מפריעים לי!" - התרעמה

הרבנית ר. צביון בסיפור מרתק על מידת החסד בבית אביה מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א

מצאנו שם שיירים מאותם סמרטוטים.

ערב אחד הגיעה 'הענייה של יום שלישי' בעת שאמא נעדרה מן הבית. באותה שעה כבר עלה אבא על יצועו, ואחד הנכדים ישן במיטה שבהול. האשה פתחה את הדלת ונכנסה, שהרי אין אדם דופק על הדלת טרם כניסתו לביתו שלו... ובראותה שהמיטה תפוסה, הרעימה בקולה: "קום מהמיטה שלי!" לשמע הצעקות קם אבא ממיטתו ויצא אל ההול. משראה את האשה, ביקש ממנה לחכות בחוץ עד שאמא תחזור משום איסורי 'יחוד', ברם האשה התעקשה כי המיטה שייכת לה, ואיש לא יורה לה מה לעשות וכיצד להתנהג. לאבא לא נותרה ברירה - הוא הושיט את ידו לנכד, והם יצאו אל הרחוב להמתין לאמא... פעם אחת, לאחר ש'הענייה של יום שלישי' שכבה לישון, נכנסו אבא והחברותא שלו והתיישבו ללמוד. קול לימודם נשמע היטב ברחבי הבית, והגברת התעוררה משנתה, "שקט! אתם מפריעים לי לישון!" התרעמה. אבא שמע את דבריה וביקש מהחברותא כי מעתה ינמיכו את קולם... פעם התעוררה 'הענייה של יום שלישי' באמצע הלילה. "בת-שבע, מגרד לי באצבעות של הרגליים", התלוננה, "תני לי משחה", ביקשה. אמא התנצלה כי אין ברשותה משחה מתאימה, אולם זו לא האמינה לה: "הכל יש לך בבית! כיצד ייתכן שאין לך משחה בשבילי?" האשה קמה ממיטתה, חיטטה בעצמה בארונות הבית ומרחה לעצמה איזושהי משחה שמצאה. בא הבוקר - והגברת החלה צוחת, התברר כי המשחה לא היתה אלא דבק מגע, ואמא נאלצה לעמול קשות כדי להסיר את הדבק מרגליה... 'הענייה של יום שלישי' לא היתה היחידה. מלבדה התארחו אצלנו עוד מסכנות וגלמודות. גם להן היו 'חזקות' על לילות שבהם ישנו בביתנו ועל ארוחות שהגישה להן אמא. ועוד לא הזכרתי את עשרות האורחים שסעדו על שולחנו מדי שבת, ובהם נדכאים וקשי יום, חלקם מוזמנים על ידי אמא וחלקם מוזמנים על ידי עצמם... שהרי ביתם של אבא ואמא היה בעבור רבים מהם ביתם הראשון.

(מתוך הספר החדש 'בית אמ')
 ר. צביון בסיפור מרתק על מידת החסד בבית אביה מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א

לגור באַרץ באנו (בראשית מז, ד)

היו כאלה שלא הסתפקו בביקורים בביתנו, אלא גם קבעו בו את משכנם. אחת החליטה כי בזמנה הפנוי תשב בחדר ההמתנה בביתנו ותאמר תהלים. אשה אחרת פקדה את ביתנו מדי יום בשעות אחר הצהריים - היא וכל ילדיה עמה. כך ישבה אצלנו עד הערב, ורק אז אספה את ילדיה והלכה לדרכה. היו גם נשים שבאו לביתנו כדי שאמא תאכיל את ילדיהן... אשה אחת היתה מגיעה אלינו שנים רבות מדי יום שלישי, קראנו לה 'הענייה של יום שלישי'. במשך היום היא היתה מקבצת נדבות באזור, בלילה ישנה בביתנו, ולמחרת שבה לביתה שמחוץ לעיר. כבר בשעות הצהריים המוקדמות של יום שלישי היתה נכנסת ועורמת בביתנו את החפצים שאספה בשעות הבוקר: בגדים משומשים, מאכלים, כלי מטבח ועוד 'שמאטעס' כאלו ואחרים. את המאכלים הכניסה למקרר או לפריזר, ואת הבגדים הניחה באיזו פינה שעוד נותרה פנויה בבית. בערב הגיעה לביתנו בשנית עם 'מבחר סמרטוטים' נוסף, סעדה את ארוחת הערב שאמא הכינה לה ושכבה לישון, בבוקר היתה אוספת את חפציה ופונה לדרכה, לא לפני שאמא העניקה לה סכום כסף. לא תמיד יכלה האשה להיסחב עם החפצים כולם מחמת ריבויים, והללו - שהיו יקרים לה מאוד - נשארו בביתנו עד לשבוע הבא: המאכלים מילאו את המקרר, הקפואים סתמו את הפריזר, ושאר הגרוטאות נדחסו בפינה כלשהי... לא פעם ולא פעמיים ביקשנו מאמא לזרוק את האוסף המוזר שהשאירה לנו האשה, אולם אמא סירבה, מעולם לא העירה לה על שהפקה את ביתנו למחסן גרוטאות, אדרבה - היא שמרה על החפצים כעל בבת עינה. אותה אשה הרשתה לעצמה להגיע בערב פסח כשבידיה שקיות נוטפות חמץ, ואמא לא עצרה בעדה - היא פשוט הלכה וניקתה אחריה... באחת השנים, בשעת בדיקת חמץ, מצא אבא את שקיות ה'שמאטעס' הללו באחת הפינות, שאלנו אותו האם מותר על פי דין לזרוק את הסמרטוטים, והוא השיב בחיוב כי בוודאי אינם שווים פרוטה, אולם ביקש לשאול לפני כן את אמא, והיא כמובן סירבה בכל תוקף... ואכן, לאחר פטירתה של אמא, בעת שסידרנו את ארונות הבגדים

כעבור כמה שנים החליטו לאמץ לעצמם ב' ילדים. והנה, עד לאחרונה הכל היה טוב ויפה, אך לפני כחודש ה'אבא' המאמץ עבר למוסד מיוחד, והאמא המאמצת נשארה לבדה עם ב' הילדים

גילויים מופלאים של סייעתא דשמיא בכוח התורה, אצל מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל

ענה מרן זצ"ל, אמרתי לו דברים כהווייתם. בתחילה הוא היה מופתע ממש, אך לאחר כמה שניות פרץ בהתרגשות ואמר לי: "מרן זצ"ל ראה ברוח קדשו דברים שאף אחד לא הבחין בהם, לא יאומן!" ומיד הסביר לי כי בני זוג אלו לא זכו להיפקד בזש"ק, וכעבור כמה שנים החליטו לאמץ לעצמם ב' ילדים. והנה, עד לאחרונה הכל היה טוב ויפה, אך לפני כחודש ה'אבא' המאמץ עבר למוסד מיוחד, והאמא המאמצת נשארה לבדה עם ב' הילדים ואף אחד לא עלה על דעתו להבחין בבעיה הלכתית זו. כמובן שמיד הועברו הדברים לאמא שלהם וזכו להינצל מאיסור גמור, בסייעתא דשמיא של כוח התורה.

(כאיל תערוג ויגש תשע"ח)

סיפר הגר"ש שטיינמן שליט"א בנו של להבח"ח מרן הגרא"ל זצ"ל: "בד' אייר תשע"ו הייתי אצל אבי מרן זצ"ל ושאלתי אותו כמה שאלות, אחת השאלות היתה בנוגע לזוג בחוץ לארץ שהבעל ל"ע מוגדר כצמח ואשתו שלחה אלי שליח לבקש מאבי ברכה עבורו, והם גם רוצים לדעת מה להתחזק. אבי זצ"ל נתן ברכה לרפ"ש, וכששאלתי במה להתחזק אמר לי להוציא גמרא קידושין מהארון. הוצאתי קידושין. "תפתח בדף פ"א", אמר לי. פתחתי. "מה אתה רואה?" שאל אותי. עניתי שאני רואה הסוגיות של יחוד. "זה מה שתגיד להם, שהאשה תתחזק בנושא זה". הייתי ממש בהלם. אשה מבוגרת, מה לה ולנושא זה, ומדוע בחר מרן זצ"ל בנושא זה. אבל לא אמרתי לו דבר ויצאתי. בערב התקשר השליח לשמוע מה

ימות הגשמים: התקרה מטפטפת ומים מחלחלים מן השכנים - מי נושא בהוצאות?

**האם מוטל על השכנים לשאת בהוצאות האיטום של גג הבניין? מה עם מרפסת המחלחלת מי גשמים?
והאם ניתן להוציא מרזב לרשות השכן? • הכל על נזקי שכנים בימות הגשמים**

לכוון חברו באותו זמן יכולים לרדת גשמים לכוון כותל חברו, וכן מרכז את הקרקע הסמוכה לכותל ומזיק ליסודות. לכאורה יש כאן מחלוקת, שלפי הריב"ש אין אחריות על נזק ממי גשמים, ולפי הרשב"א כן חייבים באחריות, אכן השו"ע פסק את שניהם, הרי שניהם מתיישבים יחדיו.

מפרשים האחרונים, שביסוד הדין במי גשמים, נפסק הדין כהריב"ש, שמכיון שאינם שלו ומזיקים בלא פעולה מצדו - אין אחריותם עליו. אכן כאשר עושה בניה ומרזב באופן שמכוון מי גשמים לחברו - בזה נחשב מזיק, ואף בלי לקנות את המים, כיון שמחובתו למנוע בניה בצורה שמזיקה לחברו. ונבאר בזה כמה חילוקים מעשיים:

מרפסת שאין בה איטום

מרפסת שאין בה איטום מספיק, וכשמי הגשמים מתרבים נוצרת רטיבות ונזילת מים לשכן מתחתיו - מעיקר הדין אי אפשר לחייב את בעל המרפסת לאטום יותר, אך אם נגרם נזק ממים ששופך, כגון מי שטיפת רצפה - יהיה חייב לאטום.

מרזב לחצר חברו

המוציא מרזב למרפסת חברו או לחצר, אף אם אינו שופך משם מי שטיפת רצפה אלא רק מי גשמים - יכול השכן למנוע את בעל המרזב, כיון שמזיקו במה שמכוון לרשותו את מי הגשמים.

חובת השכנים בהוצאות איטום

דיירים בבנין משותף, שהעליונים סובלים מקלקול באיטום הגג, אף שהנזק נגרם ממי גשמים, חובה על כולם להשתתף בהוצאות תיקון הגג, והטעם הוא, שלמרות שלפי האמור לעיל היה נראה לפטור אותם, אך כיון שבזמניו הדיירים בבנין משותף הינם שותפים כולם בגג, וכן בקירות החיצוניים של הבנין, וכאשר יחלחו מי הגשמים יגרם נזק לגג ולקירות המשותפים, לכן חייבים כולם לשלם את התיקון,

ישנם מקומות שהגג שייך לקבלן, או רשום בטאבו לבעלי הקומות העליונות, שם ישתנה הדין, וכמובן שיש לזה השלכות לזכות בניה על הגג.

כמובן שכל הנכתב לעיל, לא נכתב כפסק הלכה, כיון שהדברים משתנים ממקרה למקרה ומעיר לעיר, אלא רק כדי להבין את אופן השאלה וכדי לדעת כיצד להציגה בפני דין מוסמך.

ובעזה"ש"ת נזכה לגשמים בעיתם, שיהיו גשמי ברכה.

הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א | מורה הוראה מודיעין עילית
הגמרא במסכת ב"ב דף ו. אומרת, שאם החזיק להוציא מי גשמים לחצר שכנו, ע"י מרזב שיורד בשפיקה, אין לו רשות לטפסף במי גשמים לחצר שכנו על פני אורך גגו ללא מרזב, כיון שזה מפרע לשכנו יותר. יש ללמוד מכך שקיימת תביעת נזק על מי גשמים.

דנו הפוסקים: מה הדין בדיירים בקומה העליונה, שכאשר יורדים מי גשמים לרשותם הם מזיקים לדיירים שתחתם, כגון כשהגשם יורד על מרפסת שאינה מקורה, ואין בידוד טוב במרפסת ובזמן של גשם חזק נוצרת רטיבות בדירה התחתונה, האם השכן העליון, בעל המרפסת חייב לשאת בהוצאות ולהשקיע בבידוד טוב, או שכיון שהגשם בא מאליו, ואין אלו מים שבעל המרפסת שופך מרצונו, אין לו אחריות על כך, והשכן התחתון שניזוק ידאג לממן לעצמו בידוד טוב במרפסת שמעליו.

שאלה נוספת: כאשר ישנם חורים באיטום שבגג הבנין המשותף, ועל ידי זה ניזוקים דיירי הקומות העליונות מרטיבות מי הגשמים, האם יכולים לחייב את יתר השכנים להשתתף בהוצאות האיטום, או שכיון שמי גשמים אינם באים מחמת השכנים, ואין להם ענין באיטום הגג - כל מי שניזוק מחוסר האיטום, יממן את התיקון לעצמו?

לפני שנבאר את צדדי ההלכה, חשוב להדגיש כי בכל מקרה של חילוקי דעות יש לפנות לדיין או בורר מוסמך, כיון שפרטי הדינים משתנים ממקרה אחד למשנהו וממנהגי עיר אחת בנושא שיתוף הדיירים, למנהגי עיר אחרת.

כתב הרמ"א (סי' קנ"ה ס"ד): מים שנופלים מדייר עליון ומזיקים לדייר תחתון, אינו חייב לסלקם רק כשהם מי תשמישו, אבל אם ירדו גשמים על העלייה ויורדים למטה, על הניזק לתקן שלא יזק, ומקורו מהריב"ש (סי' תקי"ז), ושם ביאר הטעם, כיון שמי גשמים יורדים מאליהם, לכן אינם נחשבים נזקים שלו [ובלשון הגמרא נקרא 'גירי דילה'], כיון שאינם באים מכוחו אלא מן השמים הם יורדים עכ"ד.

א"כ מבואר מדבריו שאין אחריות על נזק הנגרם במי גשמים.

אמנם בצירוף אחר (בסי' קנ"ג סעיף ט'), פסק השו"ע שיש להתחשב בנזקי מי גשמים, וכתב, שאם אחד רוצה להטות את גגו באופן שישפכו מי הגשמים לרשות הרבים - מעכבים עליו, פירוש: מונעים ממנו לעשות כן, והוסיף הרמ"א, שכמו כן הדין כאשר אחד מטה את גגו, באופן שישפכו מי הגשמים ויזיקו לכותל חברו - יכול בעל הכותל למנוע ממנו, ומקורו מדברי הרשב"א בתשובה (ח"ג סי' קפ"א), שם כתב הטעם שאף שמי הגשמים יורדים מן השמים, מכל מקום קונה אותם בחצרו ונעשים שלו. עוד הוסיף טעמים, שכאשר מטה את המרזב

ערכו פעם חישוב, שאילו היו כל הביצים שמטילים חמוריים מתבקעות ומגיעות לבגרות, הרי שבתוך 6 שנים היה האוקיינוס האטלנטי מתמלא בהם כל-כולו

שרשרת המזון הפלאית של עולם החי הימי

מחויבת המציאות. ערכו פעם חישוב, שאילו היו כל הביצים שמטילים חמוריים מתבקעות ומגיעות לבגרות, הרי שבתוך 6 שנים היה האוקיינוס האטלנטי מתמלא בהם כל-כולו.

חישוב נוסף: הלווייתן - שמסוגל להגיע למשקל של 150 טון - זקוק לארוחתו לטון של דגים. 'מנה' זו מכילה 5,000 דגים, שכל אחד מהם מכיל בקרבו 6-7 אלף סרטנים. כל סרטן מכיל בקרבו בסביבות 130,000 אצות. הווה אומר, שהלווייתן סועד מאות רבות של מיליארדי אצות. כאמור, השרשרת הזו הכרחית הן לקיום בעלי החיים בים והן לקיום עולם הים. (יתד נאמן סוכות תשע"ד)

"אך הבחינה בשאר מיני החיים והנהגתם ומחיתם איננה נעלמת ממי שמסתכל בהן ומתבונן סימני החכמה מהם... כמ"ש לאיוב (סי' לח) מי יכין לעורב צידו כי ילדיו אל אל ישועו, ואמר (תהלים קמז) נותן לבהמה לחמה לבני עורב אשר יקראו" (שער הבחינה פ"ה).

אם נעקוב אחר שרשרת המזון בים נגלה את אחד מפלאי הבריאה הגדולים בעולם הים. לפי חישוב שנערך, הרי שרק בעל חיים אחד מתוך כעשרה מיליוני בעלי חיים בים, מת באופן טבעי. כל השאר ניצודים או נטרפים. כדי לתאר את מערכת המזון ואת רבבות (!) סוגי המינים שניזונים זה מזה, זקוקים לכרכים עבי כרס. שרשרת זו, בה דג אחד טורף את השני,

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

האם ייתכן לעבור על איסור לשון הרע ורכילות כאשר השומע כבר יודע את הדברים ולא מחדשים לו מאומה?

הצצה זעירה לתיאום המופלא בין כל חלקי הבריאה לצורך קיום החיים

ומעורר בכך את ההקפדה של השומע כדי לעבור על האיסור. אחת ההשלכות ההלכתיות הנובעות מכך מבוארת בדברי החפץ חיים לקמן, שאם גינה את שמעון בפני שנים, ואחד מהם עבר על איסור רכילות וגילה זאת לשמעון, אף על פי כן אסור לשני לגלות לשמעון שגם הוא שמע זאת מראובן, כיון שלפעמים באים למריבה מחמת השני, שעורר את הרכילות מחדש, וזאת מלבד מה שמחזק את השנאה בלב ראובן, כי כששומע מפי שנים מתקבל אצלו יותר שכך דיבר עליו שמעון.

האם ייתכן לעבור על איסור לשון הרע ורכילות כאשר השומע כבר יודע את הדברים ולא מחדשים לו שום פרט? בהלכות הנלמדות היום בסדר הלימוד היומי ב'חפץ חיים' (כלל א' מהלכות רכילות סעיפים י-יא) אנו למדים, כי גם אדם שמזכיר לרעהו איזו רעה או גנות שחברו עשה לו, כדי לעורר על ידי כך את המחלוקת הישנה ביניהם, עובר על איסור רכילות, למרות שלא חידש שום דבר לשומע.

בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מביאים הסבר לכך, שגדר איסור רכילות הוא משום שגורם קטטה ושנאה, ולכן די בכך שמזכיר דבר שנשכח